

รายงาน

การเฝ้าระวังโรคประจำสัปดาห์

WEEKLY EPIDEMIOLOGICAL SURVEILLANCE REPORT

- การศึกษาความรู้และพฤติกรรมของชาย
ผู้ใช้บริการและหญิงโสเภณีในการป้องกันโรคเอดส์
จังหวัดลำปาง 2533

98

สาระสำคัญในฉบับ

Highlight

.....

การศึกษาความรู้และพฤติกรรมของชายผู้ใช้บริการและหญิงโสเภณีในการป้องกัน โรคเอดส์
จังหวัดลำปาง 2533

จากการศึกษาระหว่างวันที่ 15 กุมภาพันธ์ - 15 มีนาคม 2533 โดยใช้แบบสอบถามกับ
หญิงโสเภณีอำเภอเมืองและอำเภอกะลา จ.ลำปาง จำนวน 242 คน และชายผู้ใช้บริการในสำนักที่
สุ่มได้จำนวน 140 คน พบว่าชายผู้ใช้บริการ อาชีพกรรมกรหรือรับจ้างทั่วไปเที่ยวหญิงโสเภณีมากที่สุด
ถึงร้อยละ 50.71 กลุ่มที่เที่ยวหญิงโสเภณีมากที่สุดอายุระหว่าง 20-24 ปี ถึงร้อยละ 32.14 การเที่ยว
หญิงโสเภณีคนเดียวลงร้อยละ 60 เหตุผลเพราะกลัวโรคเอดส์ร้อยละ 59.96 ในจำนวนนี้มีการใช้
ถุงยางอนามัยในขณะร่วมเพศร้อยละ 78.57 สำหรับหญิงโสเภณีได้รับการใช้ถุงยางอนามัยร้อยละ
77.21 ในด้านความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ได้รับความรู้ทางโทรทัศน์มากที่สุดทั้งในกลุ่มชายผู้ใช้บริการและ
หญิงโสเภณีร้อยละ 50 และ 48.77 ตามลำดับ โดยเฉพาะชายผู้ใช้บริการไม่เคยได้รับความรู้เรื่อง
โรคเอดส์ถึงร้อยละ 11.33

25.25	175	885	175
-------	-----	-----	-----

การสอบสวนโรค

การศึกษาความรู้และพฤติกรรมของชายผู้ให้บริการและหญิงโสเภณีในการป้องกันโรคเอดส์
จังหวัดลำปาง 2533

จังหวัดลำปาง (1 พฤศจิกายน 2530-30 พฤษภาคม 2533) ตรวจพบผู้ติดเชื้อโรคเอดส์ที่เป็นหญิงโสเภณี จำนวน 265 ราย เฉพาะในเดือนพฤษภาคม 2533 เจาะเลือดหญิงโสเภณี 119 ราย พบติดเชื้อเอดส์ 26 ราย (21.85 %) มีสำนักโสเภณีกระจายอยู่ตามแหล่งชุมชนต่างๆ เฉพาะเขตอำเภอเมือง จำนวน 52 แห่ง อำเภอเกาะคา 12 แห่ง และอำเภออื่นๆ ในจังหวัดลำปางอีกจำนวน 28 แห่ง รวมทั้งสิ้น 92 แห่ง จำนวนหญิงบริการ 682 คน และได้มีการรณรงค์ต่อต้านโรคเอดส์ในหลายรูปแบบทั้งที่ดำเนินการโดยภาครัฐและภาคเอกชน แม้ว่าจะมีรายงานว่าจำนวนผู้ป่วยด้วยกามโรคชนิดต่างๆ มาใช้บริการตามสถานบริการของรัฐลดลงก็ตาม แต่ก็ไม่สามารถระบุได้ว่าคนกลุ่มไหน อายุ อาชีพอะไร ที่ยังมีพฤติกรรมสำส่อนทางเพศ และคนกลุ่มนี้มีความรู้เรื่องโรคเอดส์ การป้องกัน และมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์มากน้อยเพียงใด

จึงน่าจะศึกษาในด้านความรู้พฤติกรรมทางเพศของทั้งหญิงโสเภณีและชายผู้ให้บริการในจังหวัดลำปาง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงขบวนการและวิธีการให้สุศึกษาและการป้องกันควบคุมโรคในรูปแบบต่างๆ อย่างได้ผล ก่อนที่โรคเอดส์จะแพร่กระจายไปสู่ระบบครอบครัว หญิงมีครรภ์และทารกสายเกินกว่าจะแก้ไข ซึ่งจะเป็นปัญหาต่อสังคมและประเทศชาติอย่างมหันต์

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของหญิงบริการที่ติดเชื้อ HIV จำแนกตามราคาต่อครั้ง
จังหวัดลำปาง พฤศจิกายน 2530-15 กุมภาพันธ์ 2533

อันดับ	ราคาต่อครั้ง	จำนวนเจาะเลือด	จำนวน HIV positive	ร้อยละ
1	30 - 50	350	129	36.86
2	51 - 100	115	36	31.30
3	101 - 200	131	6	4.58
4	201 - 400	128	4	3.12
5	ไม่ทราบ	18	-	-
	รวม	682	175	25.65

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อทราบถึงความรู้ในเรื่องโรคเอดส์และการป้องกันของหญิงโสเภณีและผู้ให้บริการในจังหวัดลำปาง
2. เพื่อทราบถึงพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยในกลุ่มหญิงโสเภณีและผู้ให้บริการทั้งในเขตอำเภอเมืองและอำเภอเกาะคา
3. เพื่อทราบการกระจายตามอายุ อาชีพ การศึกษา สถานภาพสมรส ในกลุ่มผู้ให้บริการทั้งในเขตอำเภอเมืองและอำเภอเกาะคา

วิธีดำเนินการศึกษาวิจัย

1. รูปแบบการศึกษา

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาแบบ Descriptive Epidemiology ในกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อ HIV 2 กลุ่ม คือ กลุ่มหญิงโสเภณี และกลุ่มชายผู้ให้บริการโดยเลือกศึกษาในสถานบริการประเภทต่างๆ เช่น สำนักโสเภณี สถานอาบอบนวด คอกเทลเลจ ฯลฯ ที่ตั้งอยู่ในอำเภอเมืองและอำเภอเกาะคา เนื่องจากอำเภอเมืองมีจำนวนผู้ติดเชื้อ HIV สูงที่สุดของจังหวัดจำนวน 171 ราย (รายงานถึง 29 ธันวาคม 2532) จากจำนวนทั้งหมด 275 ราย คิดเป็นร้อยละ 62.18 เป็นโสเภณี 74 ราย (43.27 %) และเป็นชายผู้ให้บริการที่ติดเชื้อ HIV จำนวน 70 ราย (40.94 %) สำหรับอำเภอเกาะคามีผู้ติดเชื้อ HIV จำนวน 32 ราย คิดเป็นร้อยละ 11.64 ของทั้งจังหวัด เป็นหญิงโสเภณี 25 ราย (78.12 %) และเป็นชายผู้ให้บริการ 3 ราย (9.38 %) ซึ่งเป็นอำเภอที่มีผู้ติดเชื้อ HIV มาเป็นอันดับ 2 รองจากอำเภอเมือง

2. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

2.1 อำเภอเมือง มีจำนวนสถานบริการทั้งหมด 52 แห่ง จำนวนหญิงโสเภณี 459 คน ประกอบด้วย สำนักโสเภณี จำนวน 43 แห่ง โรงแรม 3 แห่ง สถานอาบอบนวด 1 แห่ง คอกเทลเลจ 5 แห่ง

2.2 อำเภอเกาะคา มีจำนวนสถานบริการทั้งหมด 12 แห่ง จำนวนหญิงโสเภณี 69 คน เป็นสำนักโสเภณีทั้งหมด

3. การสุ่มตัวอย่างและขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

การสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีจับฉลาก (Simple Random Sampling) อย่างน้อย 50 % ของสำนักบริการทั้งอำเภอเมืองและอำเภอเกาะคา โดยจำนวนหญิงบริการที่สุ่มได้จะต้องไม่น้อยกว่า 237 คน ซึ่งได้จากสูตร

$$N = \frac{Z^2 PQ}{d^2}$$

z คือ ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น (เมื่อ $\alpha = 0.05$) = 1.96
d คือ ค่าความคลาดเคลื่อนสูงสุด = 0.05

โดยถือการใช้ถุงยางอนามัย (Condom) ถือการมีเพศสัมพันธ์เป็นประเด็นที่สำคัญในการศึกษาค่าความน่าจะเป็น สำหรับจังหวัดลำปางเคยมีการสอบถามหญิงบริการที่มารับบริการ ณ หน่วยกามโรค ที่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด พบว่าประมาณ 81 % ของหญิงโสเภณีมีการใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งในการร่วมเพศ

ค่า P (ความน่าจะเป็น) มีค่า = 0.81

$$\begin{aligned} \text{แทนค่าในสูตร} &= \frac{1.96^2 \times 0.81 \times 0.19}{0.05^2} \\ &= 236.48 \end{aligned}$$

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

1. กลุ่มหญิงโสเภณี จะสัมภาษณ์ในช่วงเวลา 13.00-16.30 น. โดยสัมภาษณ์หญิงโสเภณีทุกคนที่อยู่ (ขณะเข้าไปสัมภาษณ์) ในสำนักที่สุ่มได้

2. กลุ่มผู้ใช้บริการ จะสัมภาษณ์ชายผู้ใช้บริการช่วงเวลา 19.00-22.00 น. กำหนดสัมภาษณ์เฉพาะผู้ที่ขึ้นห้องกับหญิงโสเภณีในคืนนั้นๆ จากสำนักโสเภณีที่สุ่มได้วันต่อวันเพื่อป้องกันผลกระทบต่อเจ้าของสำนักและป้องกันการสัมภาษณ์ซ้ำในกลุ่มผู้ใช้บริการซึ่งจะวนเวียนไปตามสำนักต่างๆ จนกว่าจะถูกใจจึงจะขึ้นห้องกับหญิงโสเภณีในประเด็นที่สำคัญ เช่น พฤติกรรมการร่วมเพศเรื่องการใช้ถุงยางอนามัย จะถามหญิงโสเภณีที่ขึ้นห้องด้วยว่าคำตอบของชายผู้ใช้บริการกับหญิงโสเภณีตรงกันหรือไม่ การสัมภาษณ์จะถือเป็นความลับ และไม่ต้องการทราบชื่อผู้ถูกสัมภาษณ์

3. การศึกษาครั้งนี้ อำเภอเมือง สุ่มตัวอย่างสำนักมาได้ 26 แห่ง (50 %) จาก 52 แห่ง จำนวนหญิงโสเภณี 459 คน สัมภาษณ์หญิงโสเภณีทั้งหมด 202 คน (44 %) สำหรับอำเภอเกาะคา สุ่มตัวอย่างสำนักมาทั้งหมด 7 แห่ง (58.33 %) จาก 12 แห่ง จำนวนหญิงบริการ 69 คน สัมภาษณ์หญิงโสเภณีได้ 40 คน (57.97 %) รวมหญิงโสเภณีทั้ง 2 อำเภอ จำนวน 528 คน สัมภาษณ์หญิงโสเภณีได้ทั้งหมด 242 คน คิดเป็นร้อยละ 45.83 (ขนาดตัวอย่างจากการคำนวณ 237 คน)

สำหรับในกลุ่มชายผู้ใช้บริการการศึกษาครั้งนี้ไม่สามารถกำหนดจำนวนได้แน่นอน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับจำนวนของชายผู้ใช้บริการในแต่ละคืนของแต่ละสำนักที่สุ่มได้ในแต่ละวัน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนาโดยการสร้างตารางแจกแจงความถี่ แผนภูมิ จำนวนร้อยละ และอัตราต่างๆ

2. Chi-square test.

ผลการศึกษา

ผลการวิจัยเรื่อง ความรู้และพฤติกรรมของหญิงโสเภณีและชายผู้ใช้บริการในการป้องกันควบคุมโรคเอดส์ จังหวัดลำปาง ระหว่างวันที่ 15 กุมภาพันธ์ - 15 มีนาคม 2533 เพื่อต้องการทราบถึงความรู้และพฤติกรรมทางเพศของหญิงโสเภณีและชายผู้ใช้บริการในการป้องกันโรคเอดส์ ตลอดจนอายุ อาชีพ สถานภาพสมรส และการใช้ถุงยางอนามัยของชายผู้ใช้บริการในการมีเพศสัมพันธ์แต่ละครั้งกับหญิงโสเภณี โดยศึกษาในอำเภอเมืองและอำเภอเกาะคา จำนวนหญิงโสเภณีที่ศึกษาจำนวน 242 คน และชายผู้ใช้บริการจำนวน 140 คน ซึ่งพอจะสรุปและวิจารณ์ผลการวิจัยที่สำคัญได้ดังนี้

(อ่านต่อหน้า 105)

การศึกษาความรู้และพฤติกรรมของชายผู้ให้บริการและหญิงโสเภณีในการป้องกันโรคเอดส์

จังหวัดลำปาง 2533

(ต่อจากหน้า 100)

1. ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์

ความรู้ที่หญิงโสเภณีและชายผู้ให้บริการได้รับมากที่สุดเกี่ยวกับเรื่องโรคเอดส์จากโทรทัศน์ คิดเป็นร้อยละ 48.77 และ 50 ตามลำดับ ที่น่าสนใจคือในกลุ่มชายผู้ให้บริการได้รับความรู้จากการรณรงค์ของหน่วยงานสาธารณสุขหรือหน่วยงานเอกชนน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 4 และมีจำนวนถึงร้อยละ 11.33 ที่ไม่เคยได้รับความรู้เรื่องโรคเอดส์เลย เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์การศึกษากับความรู้เรื่องโรคเอดส์ พบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.005$) นั่นคือผู้ที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาขึ้นไปจะมีความรู้ความเข้าใจ รวมทั้งการรู้จักป้องกันตัวเองได้ดีกว่าผู้ที่มีการศึกษาคือต่ำกว่าชั้นมัธยมศึกษา สำหรับความรู้ในกลุ่มหญิงโสเภณีจะได้รับความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์จากหน่วยงานสาธารณสุข เช่น หน่วยงานโรค การรณรงค์ของทั้งภาครัฐและเอกชนถึงร้อยละ 46.66 รองจากโทรทัศน์

2. อายุ

ชายผู้ให้บริการอายุช่วง 20-24 ปี เทียบมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 32.14 รองลงมาอายุ 25-29 ปี ร้อยละ 30.71 ในกลุ่มหญิงโสเภณีช่วงอายุ 20-24 ปี มาขายบริการมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 38.02 รองลงมาอายุ 15-19 ปี ร้อยละ 33.06 ซึ่งใกล้เคียงกับการศึกษาของนายแพทย์สำเร็จ แสงชื่อ และคณะ⁸ ที่ศึกษาเรื่องภาวะความวิตกกังวลและพฤติกรรมในการป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์ของกลุ่มบุคคลที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์ที่เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี 2530 พบว่าในกลุ่มชายชอบเที่ยวอายุ 25-29 ปี เทียบมากที่สุด ร้อยละ 39.58 รองลงมาอายุ 20-24 ปี ร้อยละ 29.17 สำหรับกลุ่มหญิงโสเภณีตรงกับการศึกษาครั้งนี้คือ อายุ 20-24 ปี ขายบริการมากที่สุดร้อยละ 39.05 รองลงมา 15-19 ปี ร้อยละ 31.24 เมื่อพิจารณากลุ่มอายุที่พบผู้ติดเชื้อเอดส์มากที่สุด ได้แก่อายุ 20-39 ปี คิดเป็นร้อยละ 84.74 ของทั้งหมด⁶ ซึ่งเป็นวัยที่อยู่ในระยะเจริญพันธุ์สูง (Sexually active age) และมีความสัมพันธ์กับอายุในกลุ่มชายผู้ให้บริการและหญิงโสเภณี มาตราการป้องกันและควบคุมโรคเอดส์ ต้องเน้นหนักกลุ่มที่มีเพศสัมพันธ์กับหญิงบริการ และมีความจำเป็นอย่างเร่งด่วน ที่จะต้องเร่งรัดการศึกษาปรึกษาแนะแนวอย่างใกล้ชิด และต่อเนื่อง⁶ จากจำนวนชายผู้ให้บริการที่ไม่เคยได้รับความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์จำนวน 17 คน (11.33 %) เป็นอาชีพรับจ้าง 11 คน คิดเป็นร้อยละ 64.71 % รองลงมาอาชีพค้าขาย 2 คน (11.76 %) ในกลุ่มชายผู้ให้บริการที่เคยได้รับความรู้เรื่องโรคเอดส์ มีความรู้เพียงผิวเผิน นั่นคือไม่สามารถบอกได้ว่าเชื้อไวรัสเป็นสาเหตุของโรคเอดส์รวมทั้งวิธีการติดต่อและการป้องกันที่ถูกต้องถึงร้อยละ 34.28 และถ้ารวมผู้ที่ไม่เคยได้รับความรู้เรื่องโรคเอดส์เข้าไปด้วย จะมีจำนวนผู้ไม่รู้วิธีป้องกันโรคเอดส์ถึงร้อยละ 46.42 ในกลุ่มหญิงโสเภณีมีความรู้โรคเอดส์ติดต่อทางเพศสัมพันธ์ รวมทั้งทางเลือดและทางเข็มฉีดยาร้อยละ 90.15 จะเห็นได้ชัดเจนว่าการรณรงค์ของทั้งภาครัฐและเอกชน จะได้ผลในระดับหนึ่งสำหรับกลุ่มหญิงโสเภณี แต่กลุ่มผู้ให้บริการทางเพศยังเป็นกลุ่มเสี่ยงที่สำคัญทั้งในด้านการรับเชื้อและการแพร่กระจายเชื้อโรคเอดส์ไปยังกลุ่มคนที่เกี่ยวข้องอื่นๆ

3. การศึกษา

ชายผู้ให้บริการเป็นโสคร้อยละ 69.28 มีการศึกษาไม่เกินชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มากที่สุด ร้อยละ 29.28 รองลงมาเป็นผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปลายร้อยละ 25 ซึ่งกลับกับการศึกษาของนายแพทย์สำเร็จ แสงชื่อ และคณะศึกษาที่ จ.ชลบุรี เมื่อ พ.ศ. 2530 พบว่าชายที่เที่ยวสำส่อน การศึกษาจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสูงที่สุดร้อยละ 32.64 รองลงมาจบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นร้อยละ 27.08 จากการศึกษาค้นคว้าพบว่ามีผู้มีการศึกษาสูงตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นขึ้นไป จะมีความรู้ความเข้าใจต่อการป้องกันโรคเอดส์ได้ดีกว่าผู้มีการศึกษาค่ำกว่า ($P < 0.005$) และมีโอกาสได้รับสื่อต่างๆ ได้ดีกว่า ทำให้ผู้มีการศึกษาสูงเที่ยวหญิงโสเภณีน้อยลง แม้ในกลุ่มชายผู้ให้บริการก็เที่ยวลดลงถึงร้อยละ 60 เหตุผลที่เที่ยวน้อยลงเพราะกลัวเป็นโรคเอดส์ร้อยละ 59.96 สำหรับกลุ่มหญิงโสเภณีเรียนจบระดับประถมศึกษาร้อยละ 90.90 ซึ่งสอดคล้องกับรายงานหญิงโสเภณีที่มารับบริการ ณ ศูนย์กามโรคเขต 10 จ.เชียงใหม่ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2532 เรียนจบไม่เกินชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงร้อยละ 91.64

4. พฤติกรรมการป้องกัน

ในกลุ่มชายผู้ให้บริการ มีการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์กับหญิงโสเภณีร้อยละ 78.57 ซึ่งได้รับการยืนยันจากกลุ่มหญิงโสเภณีในสำนักที่สุ่มได้ว่า มีการใช้ถุงยางอนามัยในขณะร่วมเพศร้อยละ 77.21 เช่นกัน

เมื่อพิจารณาเฉพาะอาชีพที่ยังให้บริการหญิงโสเภณีมากที่สุดร้อยละ 50.71 คือ อาชีพรับจ้างทั่วไปและกรรมกร พบว่ามีการใช้ถุงยางอนามัยขณะมีเพศสัมพันธ์กับหญิงโสเภณีร้อยละ 77.14 ซึ่งสูงใกล้เคียงกับกลุ่มอาชีพอื่นๆ ที่ยังคงเที่ยวหญิงโสเภณี แต่อย่างไรก็ตามก็ยังเป็นกลุ่มเสี่ยงกว่ากลุ่มอาชีพอื่นๆ เนื่องจากจำนวนครั้งของการเที่ยวไม่ลดลงและส่วนใหญ่เรียนจบชั้นประถมศึกษาถึงร้อยละ 61.43 ซึ่งมีความรู้เพียงผิวเผินในวิธีการป้องกันโรคเอดส์ ดังนั้นแม้จะมีการใส่ถุงยางอนามัยขณะมีเพศสัมพันธ์เนื่องจากการขอร้องของหญิงโสเภณีก็จะแอบถอดถุงออกก่อนสำเร็จ หรือแอบเด็ดปลายถุงยางอนามัยขณะมีเพศสัมพันธ์กับหญิงโสเภณี โดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในอาคารมีเงินมาสุรา

สรุป จากการศึกษาค้นคว้า กลุ่มชายผู้ให้บริการที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์จะเป็นกลุ่มอาชีพกรรมกรและรับจ้างทั่วไปมากที่สุด ซึ่งมีข้อจำกัดทั้งทางด้านการศึกษา ความสามารถในการรับรู้สื่อต่างๆ และโอกาสที่จะได้รับรู้ดีกว่ากลุ่มอื่นๆ ซึ่งคนกลุ่มนี้จะมีความสามารถเที่ยวหญิงโสเภณีราคาครั้งละไม่เกิน 50 บาท สูงถึงร้อยละ 97.14 จะมีผลทำให้การแพร่กระจายเชื้อโรคเอดส์ไปในกลุ่มหญิงโสเภณีที่ขายบริการราคาต่ำเป็นไปอย่างกว้างขวาง จากการเจาะเลือดหญิงโสเภณีของจังหวัดลำปางตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2530 - กุมภาพันธ์ 2533 จำนวน 682 คน เป็นหญิงโสเภณีที่ขายบริการราคาต่ำกว่า 50 บาท จำนวน 350 คน ตรวจพบ HIV positive 129 คน อัตราการติดเชื้อสูงที่สุดจากทุกกลุ่มถึงร้อยละ 36.86 (ตารางที่ 1) ถ้าพิจารณาสัดส่วนการติดเชื้อจากจำนวนทั้งหมดในกลุ่มหญิงโสเภณี 175 คน เป็นผู้ติดเชื้อโรคเอดส์ที่ขายบริการราคา 50 บาทหรือต่ำกว่า และกลุ่มชายผู้ให้บริการ อาชีพรับจ้างทั่วไปหรือกรรมกร รวมทั้งผู้ที่มีรายได้น้อยและระดับการศึกษาต่ำกว่าชั้นมัธยม กำลังอยู่ในวังวนแห่งการแพร่กระจายเชื้อโรคเอดส์อย่างต่อเนื่อง และได้แพร่กระจายสู่สถาบันครอบครัวแล้วในหลายจังหวัดของภาคเหนือ

ทั้งนี้เพราะความจำกัดในการรับรู้ การศึกษา และอาชีพ มีผลต่อการแปลผลจากสื่อต่างๆ ที่ทั้งภาครัฐและเอกชน รณรงค์ต่อต้านโรคเอดส์ จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกในกลุ่มชายผู้ใช้บริการพบว่าเริ่มมีการเจาะจงเที่ยวหญิงโสเภณีเฉพาะคน (ขาประจำ) มากขึ้นโดยไม่มีการป้องกันใดๆ เพราะเชื่อว่าไม่ได้สำส่อนทางเพศถือว่าได้ปฏิบัติตามคำแนะนำของกระทรวงสาธารณสุขแล้วจะไม่ติดเชื้อเอดส์ โดยไม่ได้คิดว่าหญิงโสเภณีคนนั้นได้รับแขกคนอื่น ๆ อีกจำนวนมากในแต่ละเดือน จากการติดตามเจาะเลือกหญิงโสเภณีที่ถูกระบุว่าเป็นขาประจำ 1 ใน 2 รายพบว่า HIV positive จึงเป็นสิ่งเตือนใจเจ้าหน้าที่สาธารณสุขทุกระดับทุกคนว่า การให้ความรู้ความเข้าใจกับประชาชนควรเน้นการใช้สื่อต่างๆ ให้เหมาะสมกับแต่ละ กลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มเสี่ยงจะต้องประเมินความรู้ ความเข้าใจ หลังการได้รับความรู้ว่ามี ความรู้ความเข้าใจถูกต้องหรือไม่ และสามารถนำไปสู่การปฏิบัติในการป้องกันโรคเอดส์มากน้อยเพียงใด อันจะเป็นตัวแปรที่จะนำไปสู่การลดการแพร่กระจาย การติดเชื้อโรคเอดส์อย่างได้ผลในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

1. ชีระ งามสุด. 5 ปีแรกของวิกฤตการณ์โรคเอดส์ในสังคมไทย. วารสารโรคติดต่อ 2532, ปีที่ 15, ฉบับที่ 1 : 2-21.
2. ชีระ งามสุด. สรุปสถานการณ์โรคเอดส์ปี 2532. ข่าวสารโรคเอดส์ 2531, ปีที่ 3, ฉบับที่ 1 : 1-3.
3. Kreiss J, Carael M, Maheus A : Role of Sexually Transmitting Diseases in Transmitting Human Immunodeficiency Virus. Genitourinary Med 1988, 64 : 1-2
4. ชีระ งามสุด. สรุปสถานการณ์โรคเอดส์ในประเทศไทย หนังสือพิมพ์มติชน 2533. ปีที่ 13, ฉบับที่ 4472 : 2
5. สำนักงานควบคุมโรคติดต่อเขต 10. สรุปรายงานค้นหาผู้ติดเชื้อ HIV ในเขตรับผิดชอบ 2532.
6. จิตพงษ์ ไชยสุ, ประเสริฐ ทองเจริญ, ชีระ งามสุด, วิชาญ วิทยาลัย. โรคเอดส์ : ภัยเงียบที่คุกคามเยาวชนไทย วารสารสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 2532 วารสารเพิ่มเติม : 15-23
7. กองระบาดวิทยา. การเฝ้าระวังโรคประจำสัปดาห์. ปีที่ 20, ฉบับที่ 9S. กรุงเทพมหานคร, 1989 : หน้า 1-11.
8. กระทรวงสาธารณสุข. คู่มือการปฏิบัติงาน เรื่องแนวทางการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคเอดส์ กรุงเทพฯ. ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2532 : 80-96.
9. สำเริง แสงซื่อ, สมชัย จิโรจน์วัฒน์. ภาวะความวิตกกังวลและพฤติกรรมในการป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์ของ กลุ่มบุคคลที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ที่เมืองพัทยา. ชลบุรี, 2530, 38-41.
10. สมชาย สุพันธ์วัฒน์. หลักสูตรระบาดวิทยา. กรุงเทพฯ. ภาควิชาระบาดวิทยา สาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. 2524 : 294-310.

ผู้รายงาน นายกิตติ พุกกันนทร์ นายประหยัด แดงสุภา นางจิรี รัตนวราห์
 ศูนย์ระบาดวิทยาภาคเหนือ จังหวัดลำปาง
